

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI SOG‘LIQNI SAQLASH
VAZIRLIGI**

**RESPUBLIKA DAVLAT SANITARIYA-
EPIDEMIOLOGIYA NAZORATI MARKAZI**

ROZILIK BILAN

SOG‘LIKNI SAQLASH
VAZIRLIGI

Начальник главного управления
санитарно-эпидемиологического надзора
при МЗ РУз.

 Д.С. Мирзабаев
«5» 09* 2019г.

NOVODEZ

www.novodez.uz

TASDIQLAYMAN

Firmaning topshirig‘iga ko‘ra
"Novodez" NPO OAJ, Rossiya

"NOVODEZ" MCHJ, O‘zbekiston
Korxonada direktori

 А.Т. Дехканов
«5» 09* 2019г.

2019г

www.novodez.uz

Yo‘riqnoma No 041-2/2016

**"Septodez-Forte" dezinfeksiyalovchi vositasini o‘ta xavfli
infeksiyalarda obyektlarni dezinfeksiyalash uchun qo‘llash
bo‘yicha**

"Novodez" NPO AO, Rossiya
("NOVODEZ" MCHJ, O‘zbekiston)

Toshkent, 2019-yil

Yo'riqnoma

№ 041-2/2016 "Septodez-Forte" dezinfeksiyalovchi vositasini qo'llash bo'yicha ("Novodez" IICHB AJ, Rossiya) o'ta xavfli infeksiyalarda obyektlarni dezinfeksiyalash uchun

Yo'riqnoma "Moskva shahridagi gigiyena va epidemiologiya markazi" FBUZ ILM va "Novodez" IICHB AJ tomonidan ishlab chiqilgan.

Mualliflar: Safonkina S.G., Skosarev S.V. (Moskva shahridagi FBUZ "Gigiyena va epidemiologiya markazi" ILM), Mankovich L.S., Lebedev A.A. ("Novodez" IICHB AJ).

Yo'riqnoma davolash-profilaktika tashkilotlari (DTP) xodimlari, dezinfeksiya stansiyalari va dezinfeksiya faoliyati bilan shug'ullanish huquqiga ega bo'lgan boshqa muassasalar xodimlari uchun mo'ljallangan.

1. UMUMIY QOIDALAR

1.1. "Septodez-Forte" dezinfeksiyalovchi vositasi

ko'z qorachig'i och sariq yoki kuchsiz o'ziga xos hidli yoki xushbo'y hidli ko'k suyuqlik. Vosita tarkibida faol moddalar (DV) sifatida 45% alkildimetilbenzilammoniy xlorid, 3% glutar aldegid va funksional qo'shimchalar mavjud.

Ishlab chiqaruvchining qadog'idagi vositaning yaroqlilik muddati 5 yilni tashkil etadi.

Yopiq idishlarda saqlanganda ishchi eritmalarning yaroqlilik muddati 21 sutkani tashkil etadi.

Vosita eritilgandan keyin ham o'z xossalarini saqlab qoladi.

1.2. Vosita qo'zg'atuvchilarga nisbatan antimikrob faollikka ega o'ta xavfli infeksiyalar: o'lat, tulyaremiya, vabo, sap, melioidoz.

1.3. "Septodez-Forte" vositasi o'tkir toksiklik ko'rsatkichlari bo'yicha GOST 12.1.007-76 bo'yicha me'daga yuborilganda o'rtacha xavfli moddalarning 3-sinfiga, teriga surtilganda, ingalyatsion ta'sir ko'rsatganda va qorin bo'shlig'iga yuborilganda kam xavfli moddalarning 4-sinfiga kiradi, teri va ko'z shilliq pardalariga o'rtacha mahalliy ta'sir ko'rsatadi.

Vositaning ishchi eritmaları kam xavfli moddalarning 4-sinfiga kiradi, 0,6% gacha konsentratsiyada teriga ta'sirlovchi ta'sir ko'rsatmaydi. Sug'orish usulida (aerozol shaklida) ishchi eritmalardan foydalanilganda yuqori nafas yo'llari va ko'zlarning ta'sirlanishi kuzatiladi. Vositaning eritmaları artish, botirish va ivitish usullari bilan qo'llanilganda ingalyatsion jihatdan, shu jumladan ko'p marotaba ta'sir qilinganda ham kam xavflidir.

ta'sir etuvchi moddalar uchun ishchi zona havosidagi REM quyidagilarni tashkil etadi:

- alkildimetilbenzilammoniy xlorid - 1 mg/m³; - glutar aldegid - 5 mg/m³.

1.4. "Septodez-Forte" dezinfeksiyalovchi vositasi

xonalardagi yuzalar, mebellar, jihozlar, priborlar, apparatlar, sanitariya transporti, sanitariya-texnika asbob-uskunalari yuzalari, ifloslanmagan va ajralmalar bilan ifloslangan kirlar, yig'ishtirish materiallari, bemorlarni parvarish qilish buyumlari, oshxona (shu jumladan, bir marta foydalaniladigan) va laboratoriya idish-tovoqlari, metallardan yasalgan tibbiy buyumlar, rezina, shisha, plastmassa, shu jumladan, jarrohlik va stomatologiya asbob-uskunalari.

o'ta xavfli infeksiyalar (o'lat, tulyaremiya, vabo, sap, melioidoz) da ishlatiladigan qattiq va egiluvchan endoskoplar va ularga ishlatiladigan asboblari.

2. ISHCHI ERITMALARNI TAYYORLASH

2.1. Vositaning ishchi eritmaları shisha, sirlangan (ishqorsiz) emalning zararlanishiga ta'sir ko'rsatuvchi omillarni aniqlash uchun), tegishli miqdorda vositalarni xona haroratidagi ichimlik suviga qo'shish yo'li bilan plastik idishlarda ishlatiladi (1-jadvalga qarang).

1-jadval
"Septodez-Forte" vositasining ishchi eritmalarini tayyorlash

Eritma konsentratsiyasi (%)	Tayyorlash uchun zarur bo'lgan masalliq miqdori (ml)			
	1 l ishchi eritma		10 l ishchi eritma	
	Vosita	Suv	Vosita	Suv
0,1	1,0	999,0	10,0	9990,0
0,3	3,0	997,0	30,0	9970,0
0,5	5,0	995,0	50,0	9950,0

3. "SEPTODEZ-FORTE" VOSITASINING ISHCHI ERITMALARINI DEZINFEKSIYA UCHUN QO'LLASH

3.1. "Septodez-Forte" vositasining ishchi eritmaları ushbu yo'riqnomaning 1.4-bandiga muvofiq obyektlarni dezinfeksiyalash uchun qo'llaniladi.

3.2. Turli infeksiyalarda "Septodez-Forte" vositasining ishchi eritmaları bilan obyektlarni dezinfeksiya qilish 2-jadvalda keltirilgan rejimlar bo'yicha amalga oshiriladi.

Dezinfeksiya sug'orish, botirish, ivitish usullari bilan amalga oshiriladi.

3.3. Xonalardagi yuzalar (pol, devorlar, eshiklar va boshqalar), qattiq mebellar, asboblari, apparatlar, sanitariya-texnika uskunalari yuzalarini dezinfeksiya qilish gidropult, avtomaks, "Kvazar" tipidagi purkagich va boshqalardan sug'orish usuli bilan amalga oshiriladi. Juda ifloslangan yuzalarga ikki marta ishlov beriladi. Sug'orishda vosita eritmasi sarfi me'yori - 300 ml/kv.m. (gidropult, avtomaks), 150 ml/kv. m. ("Kvazar" tipidagi purkagich) bir marta ishlov beriladi. Sug'orish usuli bilan dezinfeksiya o'tkazilgandan so'ng, ishchi eritmaning ko'lmaklar va oqindilar ko'rinishidagi to'planishlarini olib tashlash uchun nam tozalash o'tkaziladi. Belgilangan zararsizlantirish vaqtidan keyin ishlov berilgan yuzalardan vositaning ishchi eritmasini yuvish talab etilmaydi.

3.4. Ovqat qoldiqlaridan bo'shagan oshxona idishi (shu jumladan, bir marta ishlatiladigan idish) 1 komplektga 2 l hisobidan vosita eritmasiga to'liq botiriladi. Dezinfeksiya tugagandan so'ng idish kamida 5 daqiqa davomida oqar suv bilan yuviladi. Bir marta ishlatiladigan idish zararsizlantirilgandan keyin utilizatsiya qilinadi.

3.5. Laboratoriya idishi 10 birlikka 2 l hisobidan vosita eritmasiga to'liq botiriladi. Dezinfeksiya tugagandan so'ng idish kamida 5 daqiqa davomida oqar suv bilan yuviladi.

3.6. Kiyim-kechak, yig'ishtirish materiali 1 kg quruq kiyimga 4 l sarf-me'yorida vosita eritmasiga botiriladi. Dezinfeksiyadan keyin kiyim chayiladi va yuviladi. Yig'im materiali dezinfeksiyalangandan keyin suvda chayiladi va quritiladi.

3.7. Bemorlarni parvarishlash buyumlari vosita eritmasiga to'liq botiriladi. Dezinfeksiya qilingach, oqar suv ostida kamida 5 minut chayqatiladi va quritiladi.

3.8. Tibbiy buyumlarni dezinfeksiyalash qopqoqlari bilan yopiladigan plastmassa yoki emallangan (emalga shikast yetkazmagan) idishlarda o'tkaziladi. Gazlamadan to'qilgan salfetkalar yordamida ko'rinadigan iflosliklar sirtidan ketishini ta'minlagan holda buyumlar vositaning ishchi eritmasiga botiriladi; kanallari bo'lgan buyumlar shpris yoki boshqa moslama yordamida eritma bilan yaxshilab yuviladi. Ajratib olinadigan buyumlar qismlarga ajratib eritmaga botiriladi. Ishlatilgan salfetkalar alohida idishga tashlanadi, so'ngra utilizatsiya qilinadi.

Dezinfeksion tutib turish vaqtida kanallar va bo'shliqlar eritma bilan (havo tiqinlarisiz) to'ldirilishi kerak. Endoskoplar, shuningdek ularga asboblarni dezinfeksiyalash va tozalash MK 3.5.1937-04 "Endoskoplar va ularga asboblarni tozalash, dezinfeksiyalash va sterilizatsiyalash," SP 3.1.3263-15 "Endoskopik manipulyatsiyalarda yuqumli kasalliklar profilaktikasi" talablarini hisobga olgan holda o'tkaziladi.

Dezinfeksiya tugagandan so'ng, mahsulotlar kamida 5 daqiqa davomida oqar ichimlik suvi bilan chayiladi.

Tibbiy buyumlarni (endoskoplar va ularga asboblarni ham qo'shib) dezinfeksiyalash uchun vositalarning ishchi eritmalarini, agar ularning tashqi ko'rinishi o'zgarmagan bo'lsa (rangining o'zgarishi, eritmaning xiralashishi va boshqalar), yaroqlilik muddati davomida ko'p marta qo'llash mumkin. Tashqi ko'rinishi o'zgargan dastlabki belgilarda eritmani almashtirish kerak.

4. EHTIYOT CHORALARI

4.1. Vosita bilan ishlashga 18 yoshga to'lmagan, allergik-va kimyoviy moddalarga sezgir.

4.2. Barcha ishlarda vositaning ko'z va teriga tushishiga yo'l qo'ymaslik kerak. 4.3. Vosita bilan bajariladigan barcha ishlarni qo'llar terisini himoya qilgan holda amalga oshirish zarur yangi qo'lqoplar

4.4. Ishqalanish usulidagi vosita bilan ishlarni bemorlar ishtirokida amalga oshirish mumkin.

4.5. Sug'orish usuli bilan yuzalarga ishlov berishda nafas olish organlarini individual himoya qilish vositalari - RU-60M yoki RPG-67 markali universal respiratorlar va A markali patron, ko'z uchun germetik ko'zoynak, qo'l terisi uchun rezina qo'lqoplardan foydalanish tavsiya etiladi. Sug'orish usuli bilan ishlov berish bemorlar yo'qligida amalga oshiriladi.

4.6. Obyektlarga botirish (botirish) usuli bilan ishlov berishda vosita eritmaları solingan idishlar yopiq bo'lishi kerak.

4.7. Vositani dori preparatlaridan alohida, bolalar foydalana olmaydigan joylarda saqlash lozim.

2-jadval.
О'та xavfli infeksiyalarda "Septodez-Forte" vositasining
eritmalari bilan obyektlarni dezinfeksiyalash rejimlari

Объект обеззараживания	Концентрация рабочего р-ра (по средству),%	Время обеззараживания, мин					Способ обеззараживания
		холера	чума	туляремия	сап	мелиоидоз	
Поверхности в помещениях, мебель, предметы обстановки, поверхности приборов, аппаратов, санитарный транспорт, санитарно-техническое оборудование	0,3	60	-	-	-	-	Орошение
	0,5	-	60	60	60	60	
Белье незагрязненное	0,1	60	60	60	60	60	Замачивание
Белье, загрязненное выделениями, уборочный материал	0,3	60	60	60	60	60	Замачивание
Предметы ухода за больными	0,3	60	-	-	-	-	Погружение
	0,5	-	60	60	60	60	
Посуда без остатков пищи	0,1	60	-	-	-	-	Погружение
	0,3	-	60	60	60	60	
Посуда с остатками пищи	0,3	60	60	60	60	60	Погружение
Посуда лабораторная	0,3	60	60	60	60	60	Погружение
Изделия медицинского назначения из металлов, резин, стекла, пластмасс, включая хирургические и стоматологические инструменты, в т.ч. вращающиеся, жесткие и гибкие эндоскопы и инструменты к ним	0,1	60	-	-	-	-	Погружение
	0,3	-	60	60	60	60	

5. BIRINCHI YORDAM CHORALARI

5.1. Sugʻorish usuli bilan ishlashda ehtiyot choralariga rioya etilmaganda yuqori nafas yoʻllari va koʻzlarning taʼsirlanishi yuzaga kelishi mumkin.

5.2. Nafas olish aʼzolarining taʼsirlanish belgilari paydo boʻlganda vosita bilan ishlashni toʻxtatish, jabrlanuvchini darhol toza havoga yoki boshqa xonaga chiqarish kerak. Ogʻiz va burun-halqum suv bilan chayiladi. Zarur hollarda shifokorga murojaat qilish.

5.3. Vosita (konsentrat) teriga tasodifan tegib qolsa, darhol vositani koʻp miqdorda suv bilan yuvish, soʻngra terini yumshatuvchi krem bilan moylash kerak.

5.4. Vosita (konsentrat) koʻzga tushganda, darhol koʻzni 10 daqiqa davomida suv oqimi ostida yuvish va darhol okulistga murojaat qilish kerak.

5.5. Modda oshqozonga tushganda 10-20 dona maydalangan faollashtirilgan koʻmir tabletkasi solingan bir necha stakan suv ichish va shifokorga murojaat qilish kerak. Oshqozon yuvilmaydi!